

BÖLÜM 13

AFET VE ACİL DURUMLARDA GIDA YARDIMLARININ ORGANİZASYONU

Necla ÖZDEMİR ORHAN¹

GİRİŞ

Sel, deprem, tsunami, hortum gibi doğal afetler ve yangın, patlama, kimyasal sızıntı, maden kazaları gibi insan kaynaklı afetler hayatımızın kaçınılmaz gerçekleri arasında yer almaktadır. Afetlerin meydana geldiği bölgelerde bulunan insanlar, kısa veya uzun vadede su, gıda, barınma ve ısınma gibi ihtiyaçlara erişmekte zorluk çekmektedir. Afetzedelerin karşı karşıya kaldıkları olumsuz koşullar ile mücadele edebilmeleri için öncelikli ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Temiz su ve gıda kaynaklarının afetzedelere hızlı ve etkin bir şekilde ulaştırılabilmesi, çözülmesi gereken çok yönlü bir problemdir. Bu problemin aşılabilmesi için öncelikle afetler konusunda bilinçli, bilgili ve hazırlıklı olmak gerekir. Genel anlamda afet yönetimi; hazırlık aşaması, afet yaşandıktan sonra yapılan yardım aşaması ve yardım faaliyetleri tamamlandıktan sonraki süreç olmak üzere üç bölüme ayrılır. Afet ve acil durum yardımlarının amacına ulaşabilmesi için her aşamada titizlikle çalışılmalı, sistem içerisindeki her aktör üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeli, aktörler arasında sağlıklı bir iletişim kurulmalı ve sahada çalışan görevlilerin güvenlikleri sağlanmalıdır.

GIDA YARDIMI FAALİYETLERİ

İnsani lojistik, çeşitli felaketlere verilen yanıt olarak çok farklı operasyonları kapsamaktadır. Tüm bu operasyonların ortak amacı, insanların hayatta kalma-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi. Beslenme ve Diyetetik Bölümü, nozdemir@beu.edu.tr

olabilir. Afet yaşandıktan sonraki aşamada ise gıda yardımı organizasyonları paniğe kapılmadan, hızlı ve planlı bir şekilde yürütülmelidir. Bu aşamada; acil ihtiyaç değerlendirmesinin yapılması, geçici depoların ve dağıtım noktalarının oluşturulması, nakliye sürecinin sorunsuz gerçekleştirilmesi ve sağlıklı bir iletişimin sağlanması (hükümet yetkilileri, yerel yöneticiler ve ulusal/küresel çapta etkin olan sivil toplum kuruluşları arasında) hayati öneme sahiptir. Yardım organizasyonları devam ederken ve tamamlandıktan sonra, yardım organizasyonunun amacına ulaşmış ulaşmadığını belirlemek amacıyla izleme ve değerlendirmenin yapılması çok önemlidir. Yapılan hataların, eksiklerin ve gözden kaçırılan hususların tespit edilmesi, rapor haline getirilmesi ve bu hususlara karşı gereken önlemlerin alınması, yardım organizasyonlarının geliştirilmesi için hayati öneme sahiptir.

KAYNAKLAR

1. Kovács G, Jahre M, Spens KM. Humanitarian logistics in disaster relief operations. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*. 2007;37(2): 99–114. doi: 10.1108/09600030710734820
2. Ye Y, Jiao W, Yan H. Managing relief inventories responding to natural disasters: gaps between practice and literature. *Production and Operations Management*. 2020;29(4): 807–832. doi: 10.1111/poms.13136
3. Barbarosoğlu G, Özdamar L, Çevik A. An interactive approach for hierarchical analysis of helicopter logistics in disaster relief operations. *European Journal of Operational Research*. 2002;140(1): 118–133. doi: 10.1016/S0377-2217(01)00222-3
4. Beamon BM, Balçık B. Performance measurement in humanitarian relief chains. *International Journal of Public Sector Management*. 2008;21(1): 4–25. doi: 10.1108/09513550810846087
5. Maxwell D, Sim A, Mutonyi M, et al. Emergency food security interventions: a state of the art review. *Feinstein International Center*. 2007.
6. Aydın H, Ayvaz B, Küçükbaşçı EŞ. Afet yönetiminde lojistik depo seçimi problemi: maltepe ilçesi örneği. *Journal of Yasar University*. 2017;12 (Özel Sayı): 1–13.
7. Sufri S, Dwirahmadi F, Phung D, et al. A systematic review of Community Engagement (CE) in Disaster Early Warning Systems (EWSs). *Progress in Disaster Science*. 2020;5: 100058. doi: 10.1016/j.pdisas.2019.100058
8. Reddy VR, Singh SK, Anbumozhi V. Food supply chain disruption due to natural disasters: entities, risks, and strategies for resilience. *ERIA Discussion Paper Series*. 2016;18.
9. WFP. *WFP Supply Chain Annual Report 2019*. (27/10/2022 tarihinde <https://www.wfp.org/publications/wfp-supply-chain-annual-report-2019> adresinden ulaşılmıştır).
10. Global Initiative on Disaster Risk Management. *Local Flood Early Warning Systems in the Philippines*. (30/10/2022 tarihinde <https://www.gidrm.net/en/products/local-flood-early-warning-systems> adresinden ulaşılmıştır).
11. Gomez KG, Ignacio MSE. Adequacy of food aid packs provided during natural disasters: a provincial case study. *Acta Medica Philippina*. 2020;54(5): 472–478. doi: 10.47895/amp.v54i5.2218

12. Maxwell D, Watkins B. Humanitarian information systems and emergencies in the greater horn of Africa: logical components and logical linkages. *Disasters*. 2003;27(1): 72–90. doi: 10.1111/1467-7717.00220
13. Ainehvand S, Raeissi P, Ravaghi H, et al. The characteristic features of emergency food in national level natural disaster response programs: A qualitative study. *Journal of Education and Health Promotion*. 2019;8: 58. doi: 10.4103/jehp.jehp_266_18
14. Campbell E, Hudson H, Webb K, et al. Food preferences of users of the emergency food system. *Journal of Hunger & Environmental Nutrition*. 2011;6(2): 179–187. doi: 10.1080/19320248.2011.576589
15. Rancourt MÈ, Cordeau JF, Laporte G, et al. Tactical network planning for food aid distribution in Kenya. *Computers & Operations Research*. 2015;56: 68–83. doi: 10.1016/j.cor.2014.10.018
16. Little PD. Food aid dependency in Northeastern Ethiopia: myth or reality? *World Development*. 2008;36(5): 860–874. doi: 10.1016/j.worlddev.2007.05.006
17. Levinsohn J, McMillan M. Does food aid harm the poor? household evidence from Ethiopia. Harrison A (Ed.), *Globalization and Poverty* içinde. Chicago: University of Chicago Press; 2007.